

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 12 november 2014

Mål nr

T 1815-13

KLAGANDE

L-GJ

MOTPART

EJ

SAKEN

Äktenskapsskillnad

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätts dom 2013-03-06 i mål T 359-13

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

L-GJ har yrkat att hovrättens dom ska upphävas.

EJ har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

DOMSKÄL

1. Om bara en av makarna vill att äktenskapet ska upplösas, så har den maken rätt till äktenskapsskillnad endast efter betänketid (5 kap. 2 § äktenskapsbalken). Om makarna lever åtskilda sedan minst två år har emellertid var och en av dem rätt till äktenskapsskillnad utan betänketid (5 kap. 4 §). Det gäller även om någon av makarna varaktigt sammanbor med och har vårdnad om eget barn under 16 år.
2. Frågan i målet är huruvida särlevnad som hänför sig till tiden före ett ingånget äktenskap ska beaktas vid prövningen av om det kan dömas till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid.
3. Ordalydelsen av 5 kap. 4 § äktenskapsbalken rymmer både alternativet att i särlevnadstiden räkna med tid före äktenskapet och alternativet att börja räkna tiden först när äktenskapet ingås.
4. Regler om betänketid finns för att inte ett förhastat beslut om upplösning av ett äktenskap ska gå ut över annan som direkt berörs av beslutet. När makarna inte är ense om skilsmässa medför betänketiden även att den som inte vill skiljas får ett visst anstånd innan en upplösning av äktenskapet kommer till stånd. Men när makarna har levt åtskilda under en längre tid fyller en legal betänketid utöver den faktiska särlevnadstiden knappast någon funktion. (Jfr prop. 1973:32 s. 112 f. och 115.) Det bör därför inte vara en förutsättning

för omedelbar skilsmässa att makarna har varit gifta med varandra under hela särlevnadstiden. Det avgörande för en tillämpning av bestämmelsen i 5 kap. 4 § äktenskapsbalken bör i stället vara om de faktiskt har levt åtskilda sedan minst två år.

5. När tingsrätten på ansökan av EJ meddelade dom på äktenskapsskillnad hade makarna varit gifta i knappt ett år. De hade aldrig sammanlevt. Det fanns därför förutsättning för att, på det sätt som tingsrätten gjorde, meddela dom på äktenskapsskillnad utan föregående betänketid, trots att L-GJ inte ville att äktenskapet skulle upplösas.

6. Hovrättens domslut ska därför fastställas.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Kerstin Calissendorff (referent), Göran Lambertz, Dag Mattsson (skiljaktig) och Anders Eka (skiljaktig).

Föredragande justitiesekreterare: Hanna Borén

**BILAGA TILL
PROTOKOLL**
2014-10-15

Mål nr
T 1815-13

SKILJAKTIG MENING

Justitieråden Dag Mattsson och Anders Eka är skiljaktiga och anför:

Bakom kravet på betänketid, när makarna inte är överens om äktenskapsskillnad, ligger framför allt tanken att det är rimligt att det sker en avvägning mellan makarnas olika intressen så att den make som motsätter sig äktenskapsskillnaden får ett visst anstånd innan upplösningen kommer till stånd (se prop. 1973:32 s. 112). Behovet av anstånd för den make som inte önskar skiljas får ses i ljuset av de konsekvenser som ett ingånget äktenskap har, bl.a. när det gäller makarnas ekonomiska och arvsrättsliga förhållanden. Den make som inte vill skiljas ska sålunda få tid att förbereda sig för äktenskapsskillnaden. Också ordalydelsen av 5 kap. 4 § äktenskapsbalken och systematiken i kapitlet ger stöd för att betänketiden tar sikte på tiden som makar och att särlevnadstiden därmed ska ha infallit efter äktenskapets ingående.

I förevarande fall har kravet på särlevnadstid inte varit uppfyllt vid tiden för talans väckande. Äktenskapsskillnaden skulle därför ha föregåtts av betänketid.